

Dr Konrad Zacharzewski
Katedra Prawa Cywilnego i Bankowego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
ul. W. Bojarskiego 3
87-100 Toruń

Toruń, dnia 31 sierpnia 2015 roku

**W ZAŁĄCZNIK NR 2
DO WNIOSKU O PRZEPROWADZENIE POSTĘPOWANIA HABILITACYJNEGO**

AUTOREFERAT

1. Imię i nazwisko

Konrad Zacharzewski

2. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe

Dyplom magistra prawa – uzyskany na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w 1997 roku;

tytuł pracy magisterskiej: „Domy składowe i dowody składowe w prawie polskim”;

promotor: prof. dr hab. Mirosław Bączyk;

praca nagrodzona w Konkursie na Najlepsze Prace Magisterskie;

Stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa – uzyskany na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu dnia 20 czerwca 2006 roku;

tytuł rozprawy doktorskiej: „Umowa o pośrednictwo w giełdowym obrocie towarowym”;

promotor: prof. dr hab. Mirosław Bączyk;

recenzenci: prof. dr hab. Maria Dragun-Gertner (UMK), prof. dr hab. Bogudar Kordasiewicz (INP PAN);

publikacja: monografia pt. „Umowa o pośrednictwo giełdowe” (Toruń 2008, Wydawnictwo TNOiK, ss. 457).

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

od dnia 26 września 2006 roku do dnia 30 września 2007 roku

asystent w Katedrze Prawa Cywilnego i Bankowego na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu;

od dnia 1 października 2007 roku do dnia 30 września 2011 roku

adiunkt w Katedrze Prawa Cywilnego i Bankowego na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu;

od dnia 1 października 2011 roku

adiunkt – na podstawie mianowania – w Katedrze Prawa Cywilnego i Bankowego na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu.

4. Wskazanie osiągnięć określonych w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm.)

Za podstawowe osiągnięcie naukowe, które spełnia kryteria określone w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm.), ze względu na znaczny wkład w rozwój określonej dziedziny naukowej po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, uważam monografię mojego autorstwa pt. „Szkoda giełdowa i jej naprawienie” (Toruń 2015, ss. 636, ISBN 978-83-941787-0-3). Publikacja jest wynikiem badań naukowych rozpoczętych po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych, ostatecznie ukierunkowanych po zakończeniu prac nad podręcznikiem akademickim mojego autorstwa pt. „Prawo giełdowe” (Warszawa 2010, C.H.BECK, ss. 397).

Po opublikowaniu pierwszego wydania podręcznika pt. „Prawo giełdowe” dostrzegłem istotną lukę w doktrynie polskiego prawa prywatnego w przedmiocie opracowań poświęconych odpowiedzialności odszkodowawczej w dziedzinie – ogólnie rzecz biorąc – obrotu giełdowego. Tematyka odpowiedzialności odszkodowawczej w tego typu stosunkach społecznych była oczywiście poruszana, ale w wymiarze rozproszonym albo pod kątem zagadnień szczegółowych. Nie licząc opracowań komentarzowych do obecnie obowiązujących unormowań (głównie do ustawy z 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi oraz do ustawy z 2005 roku o ofercie publicznej) na dotychczasową spuściznę składają się ogólniejsze wzmianki w publikacjach monograficznych i podręcznikowych oraz rozważania poświęcone kwestii odpowiedzialności odszkodowawczej emitenta za skutki naruszenia obowiązków informacyjnych (w skali krajowej liczne przyczynki oraz dwie monografie z 2008 roku – T. Sójki oraz K. Haładyja).

Idea monograficznego opracowania zagadnienia odpowiedzialności odszkodowawczej w stosunkach giełdowych zrodziła się przede wszystkim w związku z pozostawaniem doktryny prawa polskiego o kilka kroków za rozwijającą się legislacją oraz praktyką obrotu prawnego w dziedzinie stosunków giełdowych. Taki stan nauki prawa polskiego można było uważać za niezadowalający – ze względu na niedostatek opracowań kompleksowych (całościowych). Po uzyskaniu przez polski rynek kapitałowy cech rynku dojrzałego wszechylnych jest coraz więcej sporów o naprawienie szkody z udziałem firm inwestycyjnych w charakterze pozwanego. Judykatura sądów wyższych instancji w większości trafnie diagnozuje podstawowe kwestie dyskusyjne w procesach odszkodowawczych na tle stosunków giełdowych. Lektura uzasadnień orzeczeń sądowych świadczy jednak o poszukiwaniu w judykaturze teoretycznego oparcia rozstrzygnięć, które utrzymują się w toku kontroli instancyjnej, a także punktu odniesienia w postaci uporządkowanego zestawienia stanowisk sformułowanych na temat wewnętrznej struktury (konstrukcji) szkody o wysokości zmieniającej się wraz z upływem czasu oraz sposobów jej naprawienia z pełnym zaspokojeniem interesu poszkodowanego.

Wybór tematu badań oraz konstrukcja logiczna monografii zostały podporządkowane w równym stopniu aktualnym potrzebom teoretyczno-dogmatycznym, a także oczekiwaniom instytucji wymiaru sprawiedliwości oraz praktyki prawniczej. Przedmiot monografii obejmuje kilka obszarów. Znaczenie kardynalne ma poszukiwanie odpowiedzi na dwa pytania. Pierwsze to pytanie o wysokość podlegającej naprawieniu szkody w majątku składającym się m.in. z walorów giełdowych w sytuacji, gdy

przedstawia ona inną wysokość w chwili wyrządzenia, w chwili powzięcia wiedzy przez poszkodowanego, w chwili wezwania do jej naprawienia, w chwili wytoczenia powództwa, w trakcie procesu (uwzględniając wszystkie instancje) oraz na etapie egzekucji. Drugie pytanie wiąże się z ustaleniem wpływu zmienności wysokości szkody na sformułowanie przez poszkodowanego żądania jej naprawienia w taki sposób, aby szkoda została naprawiona w całości, co dla poszkodowanego jest zadaniem dość kłopotliwym, gdyż w chwili wytoczenia powództwa nie zna on (ani nikt inny) wysokości szkody według stanu na chwilę zamknięcia rozprawy (art. 316 k.p.c.).

Gdyby obu pytaniom nadać postać tez, to przybrałyby one postać następującą. Po pierwsze, wysokość szkody w majątku składającym się m.in. z walorów giełdowych jest zdeterminowana przez normalność następstw działania albo zaniechania, z którego szkoda wynika. Wszystkie skutki zdarzenia bezprawnego, jako adekwatnych konsekwencji przyczyny szkody i innych czynników determinujących jej wysokość, powinna odwrócić osoba zobowiązana do naprawienia szkody. Po drugie, efektywność zasady naprawienia całej szkody w majątku składającym się m.in. z walorów giełdowych zależy od trafności wyboru żądania sformułowanego przez poszkodowanego, ponieważ nie każde dopuszczalne w prawie polskim żądanie (zwłaszcza wg art. 363 k.c.) może doprowadzić do efektywnego naprawienia całej szkody wówczas, gdy sąd orzeknie zgodnie z żądaniem. Wykazanie obu tez wymagało dokonania jurydycznej oceny faktu zmienności wysokości (tj. dynamiki) szkody giełdowej, rozumianej jako uszczerbek w majątku składającym się m.in. z walorów giełdowych w sytuacji, gdy działanie albo zaniechanie sprawcy odnosi się do waloru giełdowego jako postaci mienia wg art. 44 k.c. albo do jego kursu, przekładającego się na wartość całego majątku.

W pracy badawczej sfinalizowanej przedłożoną monografią poszukiwałem więc odpowiedzi na dość proste pytania: jaki wyrok powinien zapaść w sprawie o naprawienie szkody o wysokości zmieniającej się wraz ze zmianami kursów walorów giełdowych i czy prawo polskie respektuje zasadę naprawienia całej szkody także wówczas, gdy wysokość szkody zmienia się wraz z upływem czasu pod wpływem oddziaływania czynników niezależnych od sprawcy.

Znaczenie instrumentalne dla udzielenia odpowiedzi na powyższe pytania kardynalne mają poprzedzające je rozważania kwestii podstawowych, które konsekwentnie koncentrują się na przewidzianym w prawie polskim układzie trzech pozytywnych przesłanek niezbędnych do powstania obowiązku naprawienia szkody, w postaci zdarzenia bezprawnego, szkody oraz związku przyczynowego. Takim porządkiem

została zdeterminowana konstrukcja (struktura wewnętrzna) całej monografii. Przedmiotem szczegółowej analizy stała się więc pierwsza przesłanka powstania obowiązku naprawienia szkody (rozdział II nt. katalogu zdarzeń bezprawnych), przesłanka druga (rozdział VI nt. obliczenia wysokości szkody) oraz trzecia (rozdział V nt. związku przyczynowego). Zakresem odpowiedzialności odszkodowawczej należało zająć się osobno, z uwagi na oddziaływanie mechanizmów minimalizujących skalę indemnizacji przewidzianych *de lege lata* (rozdział VII). Wykorzystanie tych ustaleń na potrzeby stosowania prawa przez instytucje wymiaru sprawiedliwości wymagało podjęcia poszerzonych rozważań na temat żądań poszkodowanego (rozdział VIII nt. naprawienia szkody). Praca nie byłaby kompletna bez rozważań konstrukcyjno-podstawowych (rozdział III), rozważań konstrukcyjno-porównawczych (rozdział IV) oraz kontekstowego wprowadzenia do badanej problematyki (rozdział I).

Podstawowe znaczenie dla całości rozważań mają wywody poświęcone przesłance związku przyczynowego, co usprawiedliwia przyjętą sekwencję rozdziałów w obrębie rozdziału V oraz VI monografii. Przesłanka związku przyczynowego pełni – jak wiadomo – dwie funkcje, ponieważ jej wykazanie decyduje o powstaniu w ogóle obowiązku naprawienia szkody, a także o zakresie odpowiedzialności osoby zobowiązanej do naprawienia szkody. Po wyeksponowanej na pierwszym miejscu przesłance zdarzenia bezprawnego w doktrynie tradycyjnie na drugim miejscu wymieniana jest przesłanka szkody, a na trzecim – przesłanka związku przyczynowego. Tymczasem odwrotną kolejność przewiduje ustawodawca w ramach art. 361 k.c. Najpierw jest mowa o związku przyczynowym (§ 1), a później o szkodzie (§ 2). Taka narzucona przez ustawodawcę sekwencyjność została przyjęta jako punkt wyjścia prowadzonych badań, ponieważ ustalenie istnienia związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem bezprawnym a faktem wystąpienia szkody jest wstępem do obliczenia wysokości szkody podlegającej naprawieniu, co jest efektem oceny stopnia adekwatności skutków bezprawnych od zawinionej przyczyny wówczas, gdy zostanie ustalony kondykcjonalny wpływ przyczyny na powstanie skutku. Dlatego rozdział nt. związku przyczynowego (IV) jest usytuowany przed rozdziałem nt. obliczenia wysokości szkody giełdowej (V).

Ocena przesłanki związku przyczynowego w przypadku szkód o wysokości zmieniającej się w miarę upływu czasu – czyli ocena normalności następstw zdarzenia bezprawnego w środowisku zmiennym – jest zadaniem skomplikowanym, ponieważ ustalenie adekwatności powiązania kauzalnego pomiędzy zdarzeniem bezprawnym a szkodą podlegającą naprawieniu wymaga uwzględnienia skutków upływu czasu i

stojących za tym determinant, które decydują o wysokości uszczerbku. Odnosząc tę myśl do dziedziny giełdowej można powiedzieć, że wysokość szkody wyrządzonej w majątku składającym się m.in. z walorów giełdowych jest labilna w takim samym stopniu, jak „sytuacja na giełdzie”. Wraz z upływem czasu zmieniają się kursy giełdowe, co prowadzi do zmiany wysokości uszczerbku. Wyłącznie ten czynnik wywiera ten skutek. Sprawca szkody nie ponosi winy zmiany wysokości szkody pod wpływem zmian kursów giełdowych, ponieważ zmienność kursów giełdowych nie jest zależna od zachowania żadnej zindywidualizowanej imiennie osoby. Zmiana kursów giełdowych to efekt działania zbiorowości, rozumianej jako ogół uczestników giełdowych stosunków obligacyjnych dokonujących czynności giełdowych. To obiektywny proces gospodarczy, tak samo jak wahania cen rynkowych innych postaci mienia niż walory giełdowe. Kluczowym zagadnieniem dogmatycznym przy ocenie skutków zmian wysokości szkody wraz ze zmianami kursów giełdowych jest więc problem przypisania osobie biernie legitymowanej w procesie cywilnym efektów oddziaływania zmian kursów giełdowych na majątek poszkodowanego. W dyskusji na ten temat wyrażane są dwa skrajne stanowiska, omówione w monografii. Ponieważ jest to kwestia o integralnym znaczeniu dla uzasadnienia prowadzonych badań oraz osiągniętych konkluzji, należy w ramach autoreferatu przybliżyć jej ogólne kontury.

Po pierwsze przyjmuje się, że zmiana cen rynkowych jest zdarzeniem niezależnym od sprawcy szkody i dlatego nie można obciążyć go skutkami wynikającymi z takich obiektywnych oddziaływań, a ryzyko gospodarcze wynikające ze zmian cen rynkowych należy przypisać osobie poddanej oddziaływaniu tego czynnika na zasadzie *casum sentit dominus*. Jeżeli więc szkoda ulegnie powiększeniu w wyniku oddziaływania czynników rynkowych, to nie podlega naprawieniu w zakresie przewyższającym wysokość uszczerbku pierwotnego (bezpośredniego). Jeżeli zaś szkoda ulegnie zmniejszeniu w wyniku oddziaływania czynników rynkowych, to podlega naprawieniu w zakresie aktualnym na chwilę zamknięcia rozprawy (art. 316 k.p.c.), czyli w zakresie mniejszym. Wówczas – patrząc na sprawę z punktu widzenia czystej teorii – nie dochodzi do stwierdzenia w wyroku obowiązku naprawienia całej szkody, a skutki bezprawnego działania sprawcy szkody uzyskają podstawę powetowania w zakresie zaspokojenia interesu poszkodowanego tylko po części.

Po drugie przyjmuje się, że zmiana cen rynkowych nie może obciążać wyłącznie poszkodowanego, ponieważ wraz z nadejściem skutków zdarzenia bezprawnego traci on suwerenny wpływ na swoje sprawy majątkowe i poddaje się oddziaływaniu czynników

rynkowych wbrew swojej woli. Drugie stanowisko nawiązuje więc do istoty szkody majątkowej (uszczerbek poniesiony wbrew woli) i już z tego powodu można je uważać za bardziej przemawiające, niezależnie od innych argumentów. Wywodzą się one przede wszystkim z konstrukcji dogmatycznej przesłanki związku przyczynowego. Wśród wyodrębnianych w teorii prawa cywilnego determinant przyczynowych znajdują się przyczyny szkody (zawsze przypisywalne osobie fizycznej) oraz czynniki determinujące, które nie mają statusu przyczyny szkody, a wśród nich m.in. tzw. warunki zewnętrzne. Przy ocenie adekwatności decydującej o zakresie szkody podlegającej naprawieniu należy uwzględnić oba elementy – nie wyłączając tego, na który sprawca szkody nie ma wpływu. Na tej zasadzie zmiany wysokości szkody obciążają sprawcę, ponieważ decydują o tym oddziaływające w ten sam sposób na wszystkich uczestników obrotu giełdowego warunki zewnętrzne, w postaci wahań kursów giełdowych. Zakres obowiązku naprawienia szkody obejmuje więc szkodę powiększoną w efekcie wahań kursów giełdowych, ponieważ taka zmiana jest normalnym następstwem zawinionego zachowania sprawcy, działającego we wspólnych dla innych osób warunkach zewnętrznych. Zakres obowiązku odszkodowawczego dłużnika nie obejmuje jednak szkody zmniejszonej w efekcie wahań kursów giełdowych, ponieważ naprawienie szkody nie może prowadzić do wzbogacenia poszkodowanego.

Zaprezentowane tezy zostały wykazane i opatrzone argumentami w monografii przedłożonej jako znaczące osiągnięcie naukowe w rozumieniu przepisu art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku. Trzeba jednak zauważyć, że w zaprezentowany sposób kształtuje się zasadnicza skala rozpiętości dopuszczalnej *de lege lata* wykładni przesłanki związku przyczynowego, a stwierdzenie przez sąd obowiązku naprawienia całej szkody zależy nie tylko od tego czynnika. Rozkład gospodarczego ryzyka zmiany wysokości szkody pod wpływem wahań kursów giełdowych zależy bowiem *in concerto* nie tylko od oceny adekwatności skutków od przyczyn (spornej samej w sobie), ale również od wnioskowanego przez poszkodowanego sposobu naprawienia szkody o wysokości zmieniającej się wraz z upływem czasu. W prawie polskim wybór sposobu naprawienia szkody służy poszkodowanemu, który może zasadniczo (art. 363 k.c.) domagać się przywrócenia stanu poprzedniego albo zapłacenia odszkodowania pieniężnego. Przy ocenie wybranych, najbardziej charakterystycznych pod względem *modus operandi* i najczęściej występujących w praktyce stanów faktycznych okazuje się, że efekt w postaci naprawienia całej szkody (ale i nie ponadto) może zapewnić tylko wysunięcie jednego spośród dwóch dopuszczalnych żądań alternatywnych – ale wyłącznie w sprzyjających

dla poszkodowanego okolicznościach faktycznych zdeterminowanych wysokością kursów giełdowych. Wysłanie drugiego żądania w identycznych okolicznościach może – *ad casum* – nie doprowadzić do naprawienia całej szkody.

Efektywność indemnizacji zależy więc nie tylko od odpowiednio ukierunkowanej inicjatywy poszkodowanego, ale również od jego umiejętności przewidywania wysokości szkody na chwilę prognozowanego zakończenia procesu. Jest to zadanie bardzo trudne, o ile w ogóle możliwe, ponieważ przewidywanie stanu gospodarki w perspektywie kilku lat naprzód jest obciążone relatywnie dużym prawdopodobieństwem popełnienia znacznego błędu obliczeniowego, zwłaszcza w czasach współczesnych, dla których cechą wyróżniającą się jest względna niestabilność stosunków społecznych, co przekłada się na względnie dużą dynamikę zmian gospodarczych w relatywnie krótkich odstępach czasu, także – oczywiście – w stosunkach giełdowych, stanowiących przecież swoisty papierek lakmusowy generalnej koniunktury gospodarczej. W skali zasadniczych terminów przedawnienia roszczeń majątkowych przewidzianych w art. 118 k.c. dochodzenie roszczeń o naprawienie szkody w majątku składającym się m.in. z walorów giełdowych przedstawia więc doniosłą – co zostało założone – wagę, właśnie dla instytucji wymiaru sprawiedliwości oraz praktyki prawniczej. Szkada giełdowa może bowiem zmieniać swoją wysokość w nieoczekiwanie dużym stopniu od wyrządzenia do przedawnienia roszczenia o jej naprawienie, ale pomimo tego powinna zostać naprawiona w całości.

Jeżeli – *ad casum* – szkoda będzie w świetle prognoz poszkodowanego ulegała powiększeniu w czasie trwania procesu, to bardziej obiecujące rezultaty przyniesie jemu wnioskowanie o przywrócenie stanu poprzedniego albo zapłacenie odszkodowania obliczonego wg cen z daty ustalenia odszkodowania (art. 363 § 2 k.c.). Jeżeli zaś szkoda będzie ulegała zmniejszeniu w czasie trwania procesu, to poszkodowany uzyska efekt naprawienia całej szkody tylko wówczas, jeżeli zażąda zapłacenia odszkodowania obliczonego ze względów wyjątkowych z uwzględnieniem cen z chwili poprzedzającej wyrokowanie. Jak zatem okazuje się, bez względu na wnioskowany przez poszkodowanego sposób naprawienia szkody osobie legitymowanej biernie *de lege lata* służy efektywny w praktyce środek zaczepny (defensywny) w postaci zarzutu względem wnioskowanego przez poszkodowanego sposobu naprawienia szkody. Pozwany może bowiem wnioskować o zastosowanie przez sąd wyjątku od wskazanego przez poszkodowanego zasadniczego sposobu naprawienia szkody, bez względu na to, czy poszkodowany zażąda restytucji, czy też odszkodowania pieniężnego. Pozwany może wnioskować o naprawienie szkody przez zapłatę wówczas, gdyby wnioskowane przez

poszkodowanego przywrócenie stanu poprzedniego wydawało się dla niego niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą nadmierne trudności lub koszty (art. 363 § 1 zdanie 2 k.c.), a na wypadek wysunięcia przez poszkodowanego żądania zapłacenia odszkodowania o wysokości obliczonej zgodnie z zasadą pozwany może wnosić o obliczenie wysokości odszkodowania z uwzględnieniem cen z innej chwili, powołując się na szczególne okoliczności (art. 363 § 2 zdanie 2 k.c.).

Idąc w sukurs tym dylematom, wywodzącym się z wniosków uzyskanych w wyniku dogmatycznej analizy prawa obecnie obowiązującego, należało podjąć w ramach prowadzonych badań trud nie tylko ustalenia normatywnej treści przepisów art. 363 § 1 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c., ale również wskazania i oceny dopuszczalności innych żądań poszkodowanego zmierzających do uzyskania efektu w postaci naprawienia całej szkody giełdowej wówczas, gdy wnioskowane żądanie okaże się dla poszkodowanego niekorzystne (ze względu na zmianę sytuacji giełdowej) albo gdy sąd uwzględni zarzut pozwanego w przedmiocie zastosowania wyjątku od wskazanego przez poszkodowanego zasadniczego i korzystnego dla niego sposobu naprawienia szkody. Służą temu przede wszystkim prowadzone w ramach rozdziału VIII monografii rozważania poświęcone kwestii żądania zapłacenia odszkodowania uzupełniającego inne dopuszczalne sposoby naprawienia szkody, poszerzona analiza żądań z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w konkurencji i koniunkcji z innymi żądaniami, a także jeden z nielicznych poruszonych w pracy wątków procesowych – na temat zmiany powództwa.

Syntetycznie rzecz ujmując badania sfinalizowane na łamach przedłożonej monografii prowadzą do wniosku, że efektywne urzeczywistnienie zasady naprawienia całej szkody jest w przypadku szkód giełdowych możliwe (po uwzględnieniu wskazanych w pracy argumentów), i że w braku szczegółowych unormowań tego obszaru (*lex specialis*) całkowita indemnizacja uszczerbków giełdowych opiera się na ogólnych unormowaniach poświęconych reżimowi naprawienia szkody deliktowej i kontraktowej przewidzianych w kodeksie cywilnym. W obecnym stanie rozwoju prawa (legislacji, doktryny i judykatury) w rachubę wchodzi różne kierunki interpretacji przesłanek powstania obowiązku naprawienia całej szkody oraz wyjątków od naprawienia szkody zgodnie z żądaniem sformułowanym przez poszkodowanego. Dlatego można powiedzieć, że postępowanie rozpoznawcze odpowiednio ukierunkowane przez powoda w realiach kontradiktoryjności procesu cywilnego może przynieść jemu powodzenie procesowe tylko pod warunkiem uwzględnienia przez sąd życzliwej dla poszkodowanego wykładni tych aktualnie obowiązujących norm prawnych, które mogą znaleźć zastosowanie w

stanach faktycznych z elementem szkody o wysokości zmieniającej się pod wpływem oddziaływania czynników rynkowych pogłębiających skalę uszczerbku niezależnie od uczestników stosunków cywilnoprawnych, m.in. pod wpływem wahań kursów giełdowych. Ponieważ nie tylko wahania kursów giełdowych decydują o zmienności wysokości szkody, ale także inne czynniki rynkowe, to wnioski sformułowane w monografii mają znaczenie wykraczające poza jej dosłowny tytuł, ale również dla każdego przypadku uszczerbku o wysokości zdeterminowanej przez oddziaływanie rynkowych procesów gospodarczych. Zwróciłem na to uwagę w nie tylko „Przedmowie”, ale również w innych miejscach pracy przedłożonej jako znaczące osiągnięcie naukowe w rozumieniu przepisu art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku.

Wykorzystana metodologia obejmuje przede wszystkim metodę dogmatyczną oraz towarzyszącą jej metodę prawnoporównawczą. Ta druga została jednak zastosowana z uwzględnieniem występujących w skali światowej realiów legislacyjnych. O ile bowiem regulacje prawne przesłanek, zakresu oraz sposobów naprawienia szkody majątkowej stanowią trwały element spuścizny współczesnych systemów prawnych, obowiązują w zasadzie wszędzie i są do siebie podobne pod względem teleologicznym, to regulacje tych samych obszarów w odniesieniu do szkód giełdowych należą do rzadkości. Dlatego metoda komparatystyczna została zastosowana już na etapie badania kwestii podstawowych, w ramach analizy uregulowanych elementów stosunku odszkodowawczego w stosunkach giełdowych.

Uwagi prawnoporównawcze nie są jednak skoncentrowane wyłącznie w granicach rozdziału I monografii w związku z dążeniem do określenia *status quo* prawa polskiego na tle osiągnięć legislacji zagranicznych, ale zostały rozproszone na przestrzeni całej pracy. Taką metodą została przyjęta, jako bardziej usprawiedliwiona, ponieważ w obcych porządkach prawnych unormowania poświęcone indemnizacji szkody wyrządzonej w stosunkach giełdowych należą do kategorii *lex specialis* i jak się okazało w trakcie badań, mają one charakter niewyczerpujący, pozostawiając w znacznej mierze pierwszeństwo regułom ogólnym (skodyfikowanym albo *common law*). Regulacje *lex specialis* w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej odnoszą się m.in. do skutków zdarzeń polegających na niewykonaniu albo nienależytym wykonaniu przez emitenta spoczywających na nim obowiązków informacyjnych (np. obowiązek naprawienia tzw. szkody prospektowej jest przewidziany w większości badanych państw) czy też do skutków udzielenia niekorzystnej porady inwestycyjnej przez doradcę. W skali europejskiej przykładem legislacyjnego ukształtowania obowiązku naprawienia szkody

jest regulacja odpowiedzialności odszkodowawczej agencji ratingowych za skutki nieprawidłowych ocen wiarygodności kredytowej emitentów oraz emitowanych przez nich walorów – co ciekawe: przewidziana w formie bezpośrednio wiążącego rozporządzenia (zob. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009 roku w sprawie agencji ratingowych (Dz. U. UE L 302 z dnia 17 listopada 2009 r., s. 1). Z przedstawionych względów brak było pragmatycznych powodów restrykcyjnego selekcionowania (wyboru) systemów prawnych stanowiących przedmiot badań prawnoporównawczych. Uwagi szczegółowe w tym zakresie opierają się na obowiązującym prawie kilkunastu państw ze wszystkich kontynentów i zostały sformułowane przy okazji analizy wszystkich instytucji prawnych istotnych przy ocenie kierunków wykładni prawa polskiego *de lege lata* i pożądaných ze względu na przedmiot badań odzwierciedlony w tytule monografii.

W monografii nie zostały wysunięte postulaty *de lege ferenda*, co jest zabiegiem przemyślanym. Wychodząc z założenia, że ogólne reguły „prawa odszkodowawczego” przewidziane w kodeksie cywilnym (art. 361-363 k.c.) mają znaczenie uniwersalne i można je wyłożyć w sposób właściwy i dostosowany do każdego występującego w praktyce okoliczności faktycznych dostrzegłem znikome znaczenie narzucania postulatów przyszłościowych dla ustawodawcy w odniesieniu do partykularnej płaszczyzny naprawienia szkody w majątku składającym się m.in. z walorów giełdowych. Postulowanie generalnego uregulowania tego odcinka przez ustawodawcę byłoby w sumie zamierzeniem nieefektywnym i dlatego zostało programowo zaniechane. Osiągnięcie pożądanego skutku społecznego w postaci stwierdzenia w wyroku sądu efektywnego naprawienia całej szkody o wysokości zmieniającej się wraz ze zmianami wysokości kursów giełdowych nie wymaga modyfikacji obowiązującego prawa. Wystarczy wszechstronna jego analiza i efektywne wykorzystanie metody dogmatycznej, z uwzględnieniem dopuszczalnych w świetle teorii argumentów wynikających z prawidłowej wykładni norm (hipotez, dyspozycji i sankcji), mieszczącej się w granicach aktualnej wiedzy na temat panujących stosunków społecznych oraz korzystającej z dotychczasowych osiągnięć doktryny i judykatury.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

A. Domy składowe i dowody składowe (badania przed i po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych)

Prowadzona przeze mnie działalność naukowo-badawcza przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora nauk prawnych koncentrowała się przede wszystkim na tematyce domów składowych oraz dowodów składowych (tzw. składowych papierów wartościowych).

Po opublikowaniu debiutanckiej publikacji pt. „Prawne ujęcie dowodów składowych *de lege ferenda*” (Przeгляд Prawa Handlowego 1999, nr 6) zostałem zaproszony do prac parlamentarnych nad ustawą o domach składowych. Do dzisiaj uważam to za duże wyróżnienie. Jako uczestnik studiów doktoranckich brałem czynny udział przy tworzeniu tej ustawy oraz wynikających z jej wejścia w życie nowelizacji przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu postępowania cywilnego oraz innych ustaw.

Owoce towarzyszących temu badań naukowych (stanowiących wówczas kontynuację zainteresowań magisterskich oraz doświadczeń parlamentarnych) jest większość spośród kilkunastu publikacji naukowych ogłoszonych przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych (wskazanych w załączniku nr 4 do Wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego). Podjąłem w nich w zasadzie wszystkie aspekty działalności domów składowych jako osób prawa cywilnego, a mianowicie status domu składowego jako przedsiębiorcy zaufania publicznego, kwalifikację umowy składu zawartej z domem składowym, przedmiot obowiązku pieczy w umowie składu z udziałem domu składowego, zawarcie umowy składu z domem składowym, obowiązki domu składowego oraz granice odpowiedzialności odszkodowawczej domu składowego.

Nie zdażyłem jednak wyczerpująco rozwinąć w formie publikacji tematyki składowych papierów wartościowych (dowodów składowych, tj. nierozdzielonego dowodu składowego, oddzielnego rewersu oraz oddzielnego warrantu), ponieważ skoncentrowałem się już na doktorskiej pracy badawczej (pośrednictwo giełdowe). Tematyka oscylująca wokół instytucji papierów wartościowych absorbowwała jednak moją aktywność nieustannie. Świadczy o tym kilka publikacji, w ramach których tworzyłem podwaliny koncepcji środków symbolizujących prawo podmiotowe, jako kategorii obejmującej m.in. znaki legitymacyjne stwierdzające obowiązek świadczenia, dokumentowe papiery wartościowe oraz walory zdematerializowane. Do tej kategorii zaliczam artykuł pt. „Znaki legitymacyjne stwierdzające obowiązek świadczenia” (Prawo Spółek 1999, nr 11)”, głosę do wyroku SN dnia 16 kwietnia 2003 roku, I CKN 202/01,

Prawo Bankowe 2004, nr 4 (Prawo Bankowe 2005, nr 2), wydanego w sprawie na tle zakwalifikowania potwierdzenia przyjęcia lokaty terminowej, a także ostatnią publikację przeddoktorską, poświęconą związkowi prawa podmiotowego z nośnikiem w postaci dokumentu uprawniającego do ulgowego przejazdu kolejowego (Glosa do wyroku TK z dnia 29 września 2004, P 20/02, Państwo i Prawo 2005, z. 12;).

Już jako doktor nauk prawnych nie zerwałem kontaktu z instytucją domów składowych. Po uchynieniu ustawy o domach składowych w 2011 roku przygotowałem artykuł pt. „Domy składowe i dowody składowe *de lege derogata*” (Przegląd Prawa Handlowego 2012, nr 2). Został on pomyślany – stanowiąc swoiste epitafium – jako podsumowanie obowiązywania regulacji domów składowych w prawie polskim. Powstanie artykułu zostało spontanicznie zainspirowane podczas obrad VIII Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr Prawa Handlowego (Białystok-Białowieża, 21-24 września 2011 roku) w ramach dyskusji, jaka wywiązała się po wygłoszeniu przeze mnie referatu pt. „Regulacja dematerializacji w nowym Kodeksie cywilnym”.

B. Prawo rynku kapitałowego (prawo giełdowe)

Aktywność naukowo-badawczą po uzyskaniu stopnia naukowego doktora koncentrowałem na kilku grupach zagadnień. W głównej mierze zajmowałem się (do dnia dzisiejszego, z zamiarem kontynuacji) prawem rynku kapitałowego (prawem giełdowym). W 2010 roku nakładem Wydawnictwa C.H.BECK ukazało się pierwsze wydanie podręcznika mojego autorstwa pt. „Prawo giełdowe” (ss. 397). Drugie wydanie z 2012 roku (ss. 435) zostało znacząco poszerzone ze względu na zmianę stanu prawnego, przede wszystkim w zakresie systemu depozytowo-rozliczeniowo-rozrachunkowego (dywersyfikacja działalności KDPW S.A. i powstanie KDPW_CCP S.A. wraz z wyposażeniem w nowe, oryginalne kompetencje), co przełożyło się na treść całego podręcznika. W drugim wydaniu podręcznika odniosłem się też do nowych zjawisk w dziedzinie rynku kapitałowego (m.in. handel algorytmiczny, tzw. algo trading).

Podręcznik pt. „Prawo giełdowe” został pomyślany jako materiał do wykładu kursowego, który prowadzę do dnia dzisiejszego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Przyjął się też w skali całego kraju, jako podstawowy albo uzupełniający materiał do wykładu prawa rynku kapitałowego, prawa giełdowego lub prawa papierów wartościowych. Podręcznik obejmuje szesnaście

rozdziałów i porusza problematykę giełdy i jej otoczenia prawnego z perspektywy prawa prywatnego. W podręczniku dokonałem analizy podstawowych instytucji prawnych związanych z giełdą oraz jej otoczeniem jurydycznym, przede wszystkim w zakresie pojęcia rynku, pojęcia giełdy jako osoby prawnej, uczestników obrotu giełdowego, nadzoru giełdowego oraz czynności giełdowych. Jeżeli chodzi o zagadnienia szczegółowe, to na łamach podręcznika dokonałem m.in. wszechstronnej wykładni zwrotu niedookreślonego „bezpieczeństwo obrotu giełdowego” (rozdział VII), zaprezentowałem układ powiązań obligacyjnych w ramach systemu depozytowo-rozliczeniowo-rozrachunkowego (rozdział VIII), przedstawiłem autorską koncepcję istoty waloru zdematerializowanego (zdematerializowanego papieru wartościowego), jako kategorii mieszczącej się w ramach kategorii szerszej, tj. środków symbolizujących prawo podmiotowe (rozdział X) oraz sekwencję czynności związanych z emisją walorów giełdowych (rozdział XI), a także reżim prawny informacji giełdowej (rozdział XIV). Praca nad ostatnim rozdziałem podręcznika pt. „Odpowiedzialność odszkodowawcza w stosunkach giełdowych” dostarczyła inspiracji do podjęcia poszerzonych badań źródłowych i koncepcyjnych, czego efektem jest rozprawa habilitacyjna pt. „Szkoda giełdowa i jej naprawienie”.

Podręcznik mojego autorstwa został zrecenzowany na łamach Przeglądu Ustawodawstwa Gospodarczego (rocznik 2011, nr 7) przez Pana Profesora Marka Wierzbowskiego oraz Pana dr. hab. Pawła Wajdę.

W nurcie prawa rynku kapitałowego pozostaje nieco wcześniej ogłoszona drukiem monografia mojego autorstwa pt. „Umowa o pośrednictwo giełdowe” (Toruń 2008, Wydawnictwo TNOiK, ss. 457). Jej podstawą koncepcyjną była rozprawa doktorska pt. „Umowa o pośrednictwo w giełdowym obrocie towarowym” (obroniona w czerwcu 2006 roku). Rozprawa doktorska w postaci opublikowanej została znacząco zmodyfikowana, głównie pod kątem nadania jej wymiaru uniwersalnego (rezygnacja z suffixu „obrot towarowy”) oraz ze względu na istotne zmiany stanu prawnego (głównie w związku z implementacją dyrektywy MiFID z 2004 roku). W monografii zostały poruszone wszystkie aspekty działalności pośredników giełdowych w sferze prawa prywatnego, a jej struktura została podyktowana dążeniem do wyczerpującej analizy kontraktowej podstawy stosunku obligacyjnego pomiędzy pośrednikiem giełdowym (domem maklerskim), a jego klientem (tzw. inwestorem).

Punktem wyjścia oceny tego stosunku były gospodarcze i historyczne uwarunkowania pośrednictwa giełdowego. Analiza strony podmiotowej oraz zawarcia

umowy o pośrednictwo giełdowe stanowiły wstęp do ustalenia jej przedmiotu (świadczenia dłużnika) oraz treści (praw i obowiązków stron). Z uwagi na trójosobową konfigurację podmiotową wyłaniającą się na tle pośrednictwa giełdowego w wymiarze poszerzonym odniosłem się do kwestii stosunku zastępstwa pośredniego. Opiera się on na schemacie stosunku wynikającego z umowy zlecenia bez pełnomocnictwa, ponieważ pośrednik giełdowy działa dla swojego klienta we własnym imieniu, ale na jego rachunek. Konsekwentnie uważam, że ten odcinek obowiązującej regulacji ustawowej zasługuje na krytykę, ponieważ przepis art. 73 ust. 4 pkt 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi odsyła w zakresie wykonywania zobowiązania przez pośrednika giełdowego do przepisów kodeksu cywilnego o umowie komisu. Takie ujęcie legislacyjne stanowi źródło istotnych wątpliwości dogmatycznych, co w monografii podoktorskiej zostało wykazane (np. s. 159 i nast.; s. 333 i nast.).

Ponieważ przedmiotem świadczenia wynikającego z umowy sprzedaży giełdowej zawartej na rachunek klienta jest walor giełdowy, w monografii należało zająć się konstrukcją prawną tego przedmiotu wydania w ramach świadczenia dłużnika. Walor giełdowy to prawo podmiotowe (względne) wpisane na rachunek. Z wpisu na rachunek wynika wierzytelność przysługująca tzw. posiadaczowi rachunku. Natomiast ze względu na wieloosobowy układ powiązań pomiędzy uczestnikami giełdowych stosunków obligacyjnych, wynikających z umowy sprzedaży giełdowej zawartej przez pośrednika na rachunek klienta, przedmiotem analizy dogmatycznej stała się też struktura giełdowego cyklu rozliczeniowego. W ramach tego cyklu, układającego się w sekwencję czynności prawnych stanowiących podstawę wpisów na rachunkach dokonywanych przez kilka osób, prawo podmiotowe przechodzi ze zbywcy na nabywcę, dzięki czemu dochodzi do osiągnięcia skutku rozporządzającego w majątku zbywcy, który nie zawiera umowy zobowiązującej do rozporządzenia (tj. umowy sprzedaży), ponieważ jest reprezentowany przez pośrednika giełdowego (zastępcę pośredniego), działającego we własnym imieniu. W giełdowym cyklu rozliczeniowo-rozrachunkowym bierze udział przynajmniej sześć osób, powiązanych w różnych konfiguracjach skomplikowanymi relacjami obligacyjnymi. W monografii przeanalizowałem też sytuację klienta pośrednika giełdowego po zawarciu umowy sprzedaży giełdowej na podstawie jego dyspozycji (tzw. zlecenia), a także kwestię odpowiedzialności odszkodowawczej stron umowy o pośrednictwo giełdowe.

Monografia pt. „Umowa o pośrednictwo giełdowe” została doceniona przez praktyków rynku kapitałowego oraz organy administracji publicznej, ponieważ stanowi źródło wiedzy niezbędnej do pomyślnego złożenia egzaminu na doradcę inwestycyjnego.

Świadczy o tym umieszczenie monografii mojego autorstwa w wykazie literatury polecanej przy przygotowaniu do egzaminów dla doradców inwestycyjnych (zob. Komunikat nr 126 Komisji Egzaminacyjnej dla doradców inwestycyjnych z dnia 27 lipca 2012 r. w sprawie literatury pomocniczej przy przygotowaniu do egzaminów dla doradców inwestycyjnych; publ. www.knf.gov.pl/dla_ryнку/egzaminy). Monografia mojego autorstwa została zaliczona do literatury podstawowej (zob. załącznik do Komunikatu nr 126).

Po opublikowaniu pierwszego wydania podręcznika pt. „Prawo giełdowe” zostałem zaproszony do zespołu autorskiego kierowanego przez Pana Profesora Marka Wierzbowskiego, któremu powierzono zadanie opracowania komentarza do czterech ustaw stanowiących normatywną podstawę prawa rynku kapitałowego w prawie polskim (tj. ustawy o obrocie instrumentami finansowymi z 2005 roku, ustawy o ofercie publicznej z 2005 roku, ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym z 2005 roku oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym z 2006 roku). Pierwsze wydanie dzieła ukazało się w 2012 roku nakładem Wydawnictwa C.H.BECK (Prawo rynku kapitałowego. Komentarz (red. M. Wierzbowski, L. Sobolewski, P. Wajda)), natomiast drugie w roku 2014.

Jest dla mnie źródłem przyjemności fakt, że przypadł mi w udziale największy fragment opracowania tej publikacji (ponad 9% objętości tekstu spośród 32 Autorów). Opracowałem uwagi komentatorskie do przepisów art. art. 45a-45h, art. art. 51-54, art. art. 56-59, art. art. 65-68e oraz art. art. 79-83a ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Redaktorzy Komentarza powierzyli mi przede wszystkim opracowanie uwag na temat systemu depozytowo-rozliczeniowo-rozrachunkowego (art. 45a-45h, art. art. 52-54, art. art. 56-59 oraz art. art. 65-68e ustawy). Ta problematyka jest uważana za skomplikowaną pod względem jurydycznym, zwłaszcza cywilistycznym. W ramach uwag komentatorskich do tych fragmentów ustawy odniosłem się m.in. do stosunku rachunku jako podstawy stosunków obligacyjnych wszystkich uczestników systemu depozytowo-rozliczeniowo-rozrachunkowego, przebadalem prawną pozycję *ccp* (*central counterparty*) w prawie polskim, a także dokonałem dogmatycznej analizy tzw. nowacji rozliczeniowej. Tą nową instytucję prawną opatrzyłem głównie uwagami krytycznymi (art. 45h ustawy).

Oprócz tego w Komentarzu skreśliłem też uwagi na temat nowej instytucji prawnej w postaci agenta firmy inwestycyjnej (art. art. 79-81), na temat *outsourcingu* (art. art. 81a-81g), na temat wniosku o udzielenie zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na wykonywanie działalności maklerskiej (art. 82 oraz art. 83), a także na temat regulacji wdrożonych do prawa polskiego w efekcie implementacji dyrektywy MiFID z 2004 roku.

(art. 83a). Ten ostatni odcinek ma istotne znaczenie praktyczne, ponieważ przepis art. 83a ustawy o obrocie instrumentami finansowymi został poświęcony tzw. chińskim murom (ust. 1) oraz – żywo dyskutowanemu i różnie rozumianemu – spoczywającemu na firmie inwestycyjnej obowiązkowi działania z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu klienta. Dokonując wszechstronnej analizy tego pojęcia ustawowego doszedłem do wniosku, że najlepiej pojęty interes klienta ma wymiar majątkowy. *De lege lata* klient firmy inwestycyjnej ma być chroniony przed niewypłacalnością. W tym kierunku układa się też ogół regulacji „chroniących konsumenta usług finansowych”. Firmy inwestycyjne mają tak prowadzić swoją działalność, aby nie narażać swojego klienta na niewypłacalność ze względu na niewypłacalność własną oraz ze względu na zaangażowanie klienta w niekorzystne dla niego czynności prawne.

Drugie wydanie Komentarza w porównaniu z wydaniem pierwszym wymagało istotnego zmodyfikowania treści, głównie w zakresie uwag na temat systemu depozytowo-rozliczeniowo-rozrachunkowego. Jest więc wydaniem poszerzonym i uzupełnionym w zakresie uwag mojego autorstwa.

Tematykę rynku kapitałowego rozwijałem też w publikacjach artykułowych. Jedną z nich jest opracowanie pt. „Regulacja dematerializacji w nowym kodeksie cywilnym”. Rękopis tego obszernego artykułu, złożonego do druku na łamach „Studiów Prawa Prywatnego” (rocznik 2012, nr 1), został przed opublikowaniem opatrzony uwagami przez Pana Profesora Zbigniewa Radwańskiego. Pan Profesor pozytywnie ocenił publikację, a w odręcznie skreślonej recenzji wysunął sugestię, aby skierowano do mnie zaproszenie do udziału w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego działającej przy Ministrze Sprawiedliwości RP. W efekcie zaproszenia zainicjowanego przez Pana Profesora Zbigniewa Radwańskiego wzięłem udział w posiedzeniu KKPC poświęconym regulacji papierów wartościowych oraz dematerializacji papierów wartościowych w nowym kodeksie cywilnym (dnia 22 grudnia 2011 roku).

W nurcie badawczym prawa rynku kapitałowego znajdują się też zagadnienia tzw. ekologicznego rynku kapitałowego. Owocem tych zainteresowań, wynikających z odnotowania faktu uchwalenia dyrektywy MiFID 2 z 2014 roku, jest publikacja pt. „Skutki nielicencjonowanego pośrednictwa w obrocie uprawnieniami do emisji CO₂ do atmosfery (EUA) w realiach dyrektywy MiFID 2 z 2014 roku” (Przegląd Prawa Ochrony Środowiska 2015, nr 1). W tej publikacji przybliżyłem przede wszystkim założenia funkcjonowania systemu obrotu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla (CO₂) do atmosfery. Dynamika rozwoju tego sektora gospodarki jest obecnie bardzo duża, a jego

znaczenie istotne z punktu widzenia stanu środowiska naturalnego oraz rynku kapitałowego, co jest doniosłe w wymiarze społecznym. Działalność pośredników w sektorze obrotu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla do atmosfery została istotnie ograniczona w związku z wejściem w życie dyrektywy MiFID 2 z 2014 roku. Uprawnienie do emisji dwutlenku węgla do atmosfery uzyskało *ex lege* status instrumentu finansowego (wcześniej miało status towaru giełdowego). Zmiana kwalifikacji prawnej uprawnień do emisji dwutlenku węgla do atmosfery ma charakter konwencjonalny i wpływa przede wszystkim na poszerzenie kompetencji organów nadzoru giełdowego. Taka jest zresztą geneza tego rozwiązania, ponieważ ściślejszy nadzór nad rynkiem uprawnień do emisji dwutlenku węgla do atmosfery jest skutkiem zaobserwowanych w praktyce nieprawidłowości (oszustw).

Problematyka rynku kapitałowego towarzyszyła mi też w związku z opracowaniem wystąpień (referatów) na konferencji naukowej. Referat wygłoszony na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. „Najnowsze zmiany polskiego prawa prywatnego i publicznego a funkcjonowanie rynków finansowych” (Nałęczów, 3-5 października 2008 roku) nosił tytuł „Nowe ujęcie transakcji bezpośredniej w obrocie instrumentami finansowymi” i został opublikowany ([w:] Najnowsze zmiany polskiego prawa prywatnego i publicznego a funkcjonowanie rynków finansowych, Rzeszów 2008).

Podczas obrad VII Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr Prawa Handlowego pt. „Prawo handlowe w pięć lat po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej” (Łódź, 24 – 26 września 2009 roku) wygłosiłem referat pt. „Umowa sprzedaży jako podstawa rozporządzenia w obrocie giełdowym”, który również został opublikowany ([w:] Prawo handlowe po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej (red. W. J. Katner, U. Promińska), Warszawa 2010).

Natomiast podczas obrad IX Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr Prawa Handlowego pt. „Wpływ europeizacji prawa na instytucje prawa handlowego” (Gdańsk, 26-28 września 2013 roku) wygłosiłem referat pt. „Szkoda giełdowa jako funkcja działania człowieka i upływu czasu”, który nie został zgłoszony do opublikowania – ze względu na dążenie do zachowania pełnej oryginalności rozprawy habilitacyjnej mojego autorstwa.

C. Kodeksy deontologiczne (kodeksy etyki zawodowej)

Zainteresowania badawcze tematyką kodeksów etyki zawodowej (kodeksów deontologicznych) przyniosły owoc w postaci stanowiącego zamkniętą całość cyklu publikacji naukowych. W badaniach etyki zawodowej opierałem się na osiągnięciach nauk podstawowych (teorii prawa), ale jako docelowe ukierunkowanie badań obrałem aspekty praktyczne wynikające z obowiązywania tego rodzaju autonomicznych opracowań normatywnych w środowiskach zawodowych.

Zainteresowanie deontologią zrodziło się w efekcie analizy wyroku SN z dnia 1 grudnia 2006 roku, I CSK 315/06, OSNC 2007, nr 11, poz. 169, który został przeze mnie opatrzony uwagami glosatorskimi (Głosa 2008, nr 4). W stanie faktycznym leżącym u podstaw tego orzeczenia biegły rewident naruszył zasady etyki zawodowej, co przez SN zostało zakwalifikowane jako czyn niedozwolony (delikt wg art. 415 k.c.).

Nawarstwienie problemów jurydycznych wyłaniających się na tle tego orzeczenia dało bardzo silny impuls dla pogłębienia badań naukowych zagadnienia etyki zawodowej w wymiarze prawa prywatnego, które z pasją realizowałem przez kilka lat – właściwie aż do wyczerpania tej problematyki właśnie z perspektywy prawa prywatnego. Okazało się bowiem, że zagadnienie deontologii zawodowej jest w nauce prawa prywatnego poruszane w sposób dość powierzchowny, a fakt obowiązywania norm etycznych w środowisku profesjonalistów jest traktowany jako nadbudowa (*superfluum*), gdyż sprowadza się tylko do argumentacji dodatkowej przy subsumcji stanów faktycznych i stosowaniu prawa. Tymczasem z samego faktu uchwalenia przez środowisko zawodowe zestawienia norm etycznych można wyprowadzić konsekwencje prawne w zakresie powstania i treści stosunku prawnego oraz w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej.

Takich tez bronię konsekwentnie, a owocem moich przekonań są publikacje poświęcone wszystkim najważniejszym aspektom obowiązywania kodeksów deontologicznych na obszarze prawa prywatnego. W ujęciu chronologicznym, z uwzględnieniem publikacji o tematyce partykularnej (bankowo-gieldowej), chodzi o następujące opracowania: Etyczne uwarunkowania pośrednictwa gieldowego, Przegląd Organizacji 2008, nr 7-8; Wpływ kodeksów deontologicznych na powstanie, treść i wykonywanie zobowiązań umownych [w:] Zaciąganie i wykonywanie zobowiązań (red. E. Gniewek, K. Górska, P. Machnikowski), Warszawa 2010; Etyki deontologiczne. Prawo korporacji zawodowych [w:] Pluralizm prawny. Tradycja, transformacje, wyzwania (red. D. Bunikowski, K. Dobrzeński), Toruń 2009; Deontologia bankowa w wymiarze praktycznym, Forum Prawnicze 2011, nr 4-5). Klamrą zamykającą ten cykl publikacji jest

artykuł pt. „Znaczenie kodeksów deontologicznych w dziedzinie prawa prywatnego” (Przegląd Prawa Handlowego 2011, nr 6), w którym dokonałem zestawienia wniosków podstawowych, programowo kończąc badania problematyki etyki zawodowej w ujęciu praktycznym.

D. Tzw. toksyczne opcje walutowe

W aktywności naukowo-badawczej poruszyłem wątek tzw. toksycznych opcji walutowych. Z perspektywy elementów stosunku zobowiązaniowego rozumiem tego typu umowy zawierane przez banki z przedsiębiorcami jako umowy zobowiązujące do spełnienia świadczenia opiewającego na walutę zagraniczną, wzbogacone o zastrzeżenie terminu i przewidujące dla obu wierzycieli takiego zobowiązania dwustronnego uprawnienie kształtujące. W tej mierze udzielałem się jako autor publikacji w formie głos do orzeczeń sądów wyższych instancji. Pionierskimi publikacjami na ten temat, w skali nauki prawa polskiego, okazały się glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 grudnia 2008 roku, VI, ACa 389/08 (Monitor Prawa Bankowego 2011, nr 7-8) oraz glosa do wyroku SN z dnia 16 lutego 2012 rok, IV CSK 225/11, OSNC 2012, nr 9, poz. 105 (Przegląd Sądowy 2012, nr 9). Nieco później glosy do drugiego ze wskazanych orzeczeń zostały opublikowane przez D. Rogoń (Monitor Prawa Bankowego 2013, nr 3) oraz A. Chłopeckiego (Monitor Prawa Bankowego 2013, nr 9).

W tych publikacjach, napisanych ściśle pod kątem potrzeb praktyki orzeczniczej organów wymiaru sprawiedliwości, poszukujących odpowiedzi na podstawowe pytania wyłaniające się na tle skomplikowanych stosunków obligacyjnych z udziałem instytucji bankowych, reprezentowałem stanowisko umiarkowane. Z jednej strony brałem pod uwagę zasługujący na ochronę interes osób (przedsiębiorców), które zawierały z bankami skomplikowane pod względem przedmiotu i treści umowy obligacyjne przewidujące obowiązek spełnienia świadczenia opiewającego na walutę obcą. Dostrzegałem też jednak ograniczenia obowiązującego prawa polskiego w zakresie podstaw kwestionowania czynności prawnych o skutkach niekorzystnych dla kontrahentów instytucji bankowych, dokonywanych jednak w ramach kompetencji wynikającej z zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.). Wniosek nasuwający się przy dogmatycznej ocenie umów opcyjnych opiewających na walutę obcą sprowadza się do konkluzji, że w fazie procesowej oceny tej treści zobowiązań należałoby uwzględnić aspekt prawnonaturalny (względy słuszności

oraz wszechstronnie rozumianą równowagę stron stosunków obligacyjnych), a zasada *pacta sunt servanda* (eksponowana przez banki) nie ma wymiaru bezwzględnego i doznaje ograniczeń.

E. Odpowiedzialność odszkodowawcza instytucji finansowych

W pracy naukowo-badawczej podejmowałem problematykę odpowiedzialności odszkodowawczej instytucji finansowych (głównie banków oraz domów maklerskich), przede wszystkim w zakresie czynów niedozwolonych oraz skutków niewykonania zobowiązania. Do tego nurtu należą przede wszystkim publikacje w formie glos do orzeczeń Sądu Najwyższego.

W glosie do wyroku SN z dnia 20 maja 2005, III CKN 661/04, OSNC 2006, nr 4, poz. 73 (Przeгляд Sądowy 2007, nr 9) poruszyłem kwestię odpowiedzialności odszkodowawczej banku prowadzącego działalność maklerską. Kierownik bankowego biura maklerskiego dopuścił się defraudacji składników majątku klienta związanego z bankowym biurem maklerskim stosunkiem pośredniczenia giełdowego. Sąd Najwyższy dokonał trafnego zabiegu zakwalifikowania zaniechania banku jako czynu niedozwolonego. Zachowanie bezprawne banku polegało na tolerowaniu przestępczej działalności pracownika banku (kierownika bankowego biura maklerskiego). W glosie do tego orzeczenia dokonałem m.in. analizy tzw. chińskich murów, rozumianych jako wewnętrzne procedury prewencyjne, których efektywne stosowanie (przestrzeżenie) ma chronić firmę inwestycyjną przed odpowiedzialnością z tytułu czynów niedozwolonych zatrudnionego personelu.

W glosie do wyroku SN z dnia 19 października 2007 roku, I CSK 258/07, niepubl. (Głosa 2008, z. 3) poruszyłem kwestię odpowiedzialności odszkodowawczej banku pośredniczącego w obrocie sfalszowanymi zagranicznymi papierami wartościowymi (obligacjami w formie dokumentu). W publikacji dokonałem analizy obowiązków pośrednika w obrocie dokumentowymi papierami wartościowymi oraz skutków wyjścia na jaw faktu sfalszowania papierów wartościowych oddanych pośrednikowi do sprzedaży. W ramach uwag glosatorskich poruszyłem też kwestię cyklu przeniesienia praw podmiotowych w realiach dematerializacji obrotu dokumentowymi papierami wartościowymi.

W glosie do wyroku SN z dnia 15 lutego 2007 roku, CSK 358/2007, Biul. SN 2008, nr 5 (Glosa 2009, z. 2) poruszyłem kwestię odpowiedzialności instytucji z otoczenia rynku finansowego za naruszenie dóbr osobistych klienta. Osoba prowadząca działalność gospodarczą w zakresie udzielania bankom informacji nt. kredytobiorców dopuściła się zdarzenia bezprawnego, którego istota sprowadzała się do naruszenia prawa osoby fizycznej do rzetelnej informacji na jej własny temat. Biuro informacji kredytowej udzielało bowiem bankom innych informacji na temat kredytobiorców, niż kredytobiorcom. Za sprawą biura informacji kredytowej banki wiedziały o potencjalnych kredytobiorcach więcej, niż oni sami o sobie. Sąd Najwyższy negatywnie ocenił taką praktykę, z czym należałoby zgodzić się.

W glosie do postanowienia SN z dnia 23 listopada 2013 roku, I CZ 147/12, omów. Monitor Prawa Bankowego 2013, nr 10 (Monitor Prawa Bankowego 2014, nr 10) odniosłem się do kwestii prejudycjalnego znaczenia decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w postępowaniu sądowym o naprawienie szkody wynikającej z czynu niedozwolonego firmy inwestycyjnej (towarzystwa funduszy inwestycyjnych). Sąd Najwyższy przyjął, że decyzja administracyjna nie ma znaczenia prejudycjalnego w postępowaniu cywilnym. Taka konkluzja wydaje się jednak zbyt powściągliwa, ponieważ decyzja administracyjna organu nadzoru giełdowego może zostać wykorzystana przez sąd cywilny na wielu płaszczyznach (na wniosek strony), m.in. jako podlegający normalnej ocenie środek dowodowy na okoliczność wykazania przesłanek powstania obowiązku naprawienia szkody.

Problematykę odpowiedzialności odszkodowawczej instytucji finansowych badałem jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora. W glosie do wyroku SN z dnia 20 lutego 2003 roku, I CKN 21/02, Prawo Bankowe 2004, nr 2 (Przegląd Sądowy 2004, nr 10) odniosłem się m.in. do wątku odpowiedzialności odszkodowawczej pośrednika giełdowego za skutki wypłaty środków pieniężnych klienta na rzecz osoby nieuprawnionej.

F. Kryptowaluty w polskim prawie prywatnym

W kręgu moich zainteresowań naukowo-badawczych znajdują się nowoczesne formy obrotu prawnego. Jako pionier w skali nauki prawa polskiego podjąłem problematykę tzw. walut wirtualnych – przede wszystkim bitcoina. Temu zagadnieniu

poświęciłem jak dotychczas dwie publikacje naukowe (z zamiarem kontynuowania badań). Odniosłem się w nich jednak do wszystkich najważniejszych aspektów funkcjonowania walut wirtualnych w dziedzinie stosunków prawa prywatnego. Pierwszy artykuł nosi tytuł „Bitcoin jako przedmiot stosunków prawa prywatnego” (Monitor Prawniczy 2014, nr 21), natomiast drugi „Praktyczne znaczenie bitcoina na wybranych obszarach prawa prywatnego” (Monitor Prawniczy 2015, nr 4). Krótco po opublikowaniu pierwszej publikacji nt. bitcoina zostałem zaproszony na dwie konferencje naukowe w charakterze prelegenta (choć jedna z nich nie odbyła się). Dnia 26 marca 2015 roku we Wrocławiu zaprezentowałem podstawowe założenia bitcoina w ramach referatu pt. „Bitcoin w polskim prawie prywatnym” na konferencji naukowej pt. „I Forum Prawa Mediów Elektronicznych”.

Publikacje mojego autorstwa poświęcone bitcoinowi zostały pomyślane jako wstęp do dyskusji na tematy szczegółowe. Z założenia mają charakter propedeutyczny, jako pierwsze w prawie polskim wypowiedzi naukowe na ten temat.

Jestem zdania, że bitcoin, jako jednostka waluty wirtualnej, jest innym niż pieniądź miernikiem wartości wg art. 358¹ § 2 k.c. Nie ma więc statusu legalnego pieniądza. Taka teza otwiera perspektywę szczegółowego zakwalifikowania tego rodzaju przedmiotu stosunków cywilnoprawnych. Zobowiązania wyrażone w bitcoinie są zaskarżalne, bitcoin może być przedmiotem świadczenia w zobowiązaniu, a rozporządzenie bitcoinem opiera się na konstrukcyjnym schemacie rozporządzenia wierzytelnością wg art. 510 § 1 k.c. (ponieważ bitcoin nie jest rzeczą ruchomą). Cena w umowie sprzedaży może zostać wyrażona w bitcoinie, bitcoin może być przedmiotem stosunków obligacyjnych wynikających z zawartych umów przewidujących zobowiązanie do rozporządzenia albo przeniesienie władztwa (np. umowy sprzedaży, zamiany, pożyczki, darowizny) oraz pod tytułem *causa cavendi* (poręczenie za dłużnika zobowiązanego do spełnienia świadczenia w bitcoinie), może być też przedmiotem aportu do spółki (osobowej albo kapitałowej). Bitcoin może być składnikiem majątku małżeńskiego, a jeżeli wszedł do majątku wspólnego, to po ustaniu małżeństwa podlega podziałowi (na normalnych zasadach). Bitcoin wchodzi też do spadku.

G. Aktywność recenzencka

Wyraźniejszym nurtem mojej pracy naukowo-badawczej są publikacje o charakterze recenzji. Programowo przedmiotem publikowanych recenzji naukowych mojego autorstwa są wyłącznie monografie z zakresu prawa rynku kapitałowego. Krótco po uzyskaniu stopnia naukowego doktora poświęciłem tej formie wypowiedzi publikację o charakterze artykułu recenzyjnego pt. „Wybrane problemy giełdowego obrotu towarowego (w kontekście aktualnych wypowiedzi doktrynalnych)” (Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny 2007, z. 3; na tle opracowania autorstwa M. Dula oraz R. Jastrzębskiego pt. *Giełdy towarowe. Komentarz*, Warszawa 2006, ss. 340).

Ten kierunek badań realizowałem konsekwentnie, a wszystkie recenzje mojego autorstwa ukazały się na łamach „Państwa i Prawa”. Recenzje – z założenia krótkie formy wypowiedzi – nie mają jednak charakteru czysto sprawozdawczego, lecz dyskursywny, o czym świadczy bez wyjątku konstruktywna w każdym przypadku analiza poglądów Autorów recenzowanych monografii oraz nawiązanie i pogłębienie polemiki. Taka metoda odnosi się do pracy K. Haładyja (*Odpowiedzialność odszkodowawcza emitentów za naruszenie obowiązków informacyjnych*, Warszawa 2008, rec. *Państwo i Prawo* 2009, z. 9), T. Sójki (*Obowiązki informacyjne spółek publicznych i odpowiedzialność cywilna za ich naruszenie*, Warszawa 2008, rec. *Państwo i Prawo* 2009, z. 11), M. Lemonnier (*Europejskie modele instrumentów finansowych. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2011, rec. *Państwo i Prawo* 2013, nr 1) oraz M. Kurzajewskiego (*Usługi maklerskie*, Warszawa 2014, rec. *Państwo i Prawo* 2015, nr 2).

H. Varia

W pracy naukowo-badawczej podjąłem zagadnienie przedawnienia roszczeń deliktowych na tle szkód medycznych. Tej sprawie poświęciłem głosę do wyroku SN z dnia 8 października 2014 r., II CSK 745/13, niepubl. (Kwartalnik Sądowy Apelacji Gdańskiej 2015, nr 2). Ogłoszony wyrok SN odnosi się do kwestii intertemporalnej związanej z ustaleniem reżimu przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody z tytułu tzw. deliktów medycznych wynikających ze zdarzeń, do których doszło przed zmianą kodeksu cywilnego po wyroku TK z dnia 1 września 2006 roku. Do tzw. spraw w toku należy stosować przepisy nowe (art. 442¹ k.c.), o ile nie doszło do przedawnienia roszczenia wg przepisów starych (art. 442 k.c.). Ogłoszony judykant SN dostarcza okazji do udzielenia odpowiedzi na pytanie o termin przedawnienia roszczeń wynikających z

czynu niedozwolonego będącego przestępstwem, którego sprawca dopuścił się przed wejściem w życie nowej regulacji poświęconej przedawnieniu roszczeń wynikających z czynów niedozwolonych. W publikacji szerzej odniosłem się do kwestii dopuszczalności dokonywania przez sąd cywilny samodzielnych ustaleń w zakresie faktu i kwalifikacji popełnienia przestępstwa. Wstępnym i jednocześnie niezbędnym warunkiem zastosowania w takich sprawach dwudziestoletniego terminu przedawnienia roszczeń nie jest skazanie sprawcy szkody wyrokiem sądu karnego wiążące sąd cywilny co do popełnienia przestępstwa na podstawie art. 11 k.p.c., ani nawet wszczęcie postępowania karnego (z oskarżenia publicznego albo prywatnego). W tym zakresie sąd orzekający autonomicznie co do faktu popełnienia przestępstwa (wyczerpującego znamiona deliktu w świetle prawa cywilnego) może dokonać niepodatnych na zakwestionowanie ustaleń samodzielnych.

Jedyną w moim dorobku naukowym publikacją artykułową przygotowaną we współautorstwie jest artykuł poświęcony kwestii praktycznej związanej z postępowaniem wywłaszczeniowym. Wraz z dr. Tomaszem Brzezickim (UMK) oraz Andrzejem Lesińskim (rzecznikiem majątkowym) opracowałem artykuł pt. „Charakter składników roślinnych na nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste w świetle wątpliwości dotyczących ich wyceny przy wywłaszczeniu” (Rzecznik Majątkowy 2013, nr 1). Opracowując tę publikację włączyłem się do dyskusji na temat prawnorzeczonego statusu nasadzeń roślinnych (drzew) w związku z postępowaniem administracyjnym w przedmiocie wywłaszczenia nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste.

Do kategorii „*varia*” mógłbym zaliczyć też dwa opracowania o charakterze sprawozdawczym. W 2011 roku pełniłem obowiązki Sekretarza IV Ogólnopolskiego Zjazdu Cywilistów pt. „Czyny niedozwolone w prawie polskim i prawie porównawczym”. Wersja skrócona sprawozdania ze Zjazdu ukazała się na łamach Forum Prawniczego (rocznik 2011, nr 6), natomiast sprawozdanie w postaci pełnej, wraz z tezami dyskusji oraz replikami Prelegentów – w monografii pokonferencyjnej (Sprawozdanie z IV Ogólnopolskiego Zjazdu Cywilistów, Toruń 24-25 czerwca 2011 r. [w:] Czyny niedozwolone w prawie polskim i prawie porównawczym. Materiały z IV Ogólnopolskiego Zjazdu Cywilistów. Toruń 24-25 czerwca 2011 r., Warszawa 2012).

6. Badania w ramach sieci naukowych

Od 2012 roku zaliczam się do grona ekspertów Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji w ramach projektu „Dobre prawo-sprawne rządzenie” (Działanie 5.2 PO KL).

7. Ekspertyzy

A. Opinie na zlecenie sądów i prokuratur

2013 – opinia biegłego na zlecenie Sądu Rejonowego w X. (sygn. akt. X) w przedmiocie udzielenia odpowiedzi na pytanie o kwalifikację zdarzeń prawnych określonych w postanowieniu Sądu jako manipulacji kursem instrumentu finansowego wg art. 39 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi;

2015 – opinia biegłego (we współautorstwie) na zlecenie Sądu Rejonowego w X. (sygn. akt. X) w przedmiocie udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy orzeczenie (decyzja, akt) wydane przez sąd australijski (*exemplification of probate*) jest równoważne z polskim postanowieniem w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku lub aktem poświadczenia dziedziczenia;

2015 – opinia biegłego na zlecenie Prokuratury Okręgowej w X. (sygn. akt X) w przedmiocie udzielenia odpowiedzi na pytanie o prawidłowość emisji akcji emitenta X. S.A. oraz zgodność wydatkowania środków pieniężnych uzyskanych w wyniku wyemitowania akcji z postanowieniami memorandum informacyjnego;

2015 – opinia biegłego na zlecenie Prokuratury Rejonowej w X. (sygn. akt X) w przedmiocie udzielenia odpowiedzi na pytanie o prawidłowość postępowania pracowników banku X. S.A. przy oferowaniu klientom skomplikowanych usług bankowo-ubezpieczeniowych.

B. Opinie na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstw komunalnych (ważniejsze)

2008 – opinia na zlecenie Gminy Miasta X. w przedmiocie oceny stanu prawnego obiektów Sanatorium „X.”, roszczeń Związku Zawodowego „X.” oraz Związku Zawodowego „Y.” o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste, a także zakresu roszczeń

Gminy Miasta X. z tytułu uprawnienia do wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości;

2008 – opinia na zlecenie „X. Wodociągi sp. z o.o.” w przedmiocie oceny zgodności z prawem ugody zawartej w sprawie o zapłatę kary umownej pomiędzy „X. Wodociągi sp. z o.o.” a wykonawcą robót budowlanych wyłonionym w wyniku przetargu publicznego;

2010 – opinia na zlecenie Gminy Miasta X. w przedmiocie oceny statusu prawnego lokali znajdujących się w budynku Stadionu X.;

2010 – opinia na zlecenie „X. sp. z o.o.” w przedmiocie oceny zabezpieczeń wymaganych przez Specyfikację Istotnych Warunków Zamówienia udzielonych przez konsorcjum stające do przetargu nieograniczonego na wykonanie robót budowlanych;

2014 – opinia w ramach programu „Dobre prawo – sprawne rządzenie” (system doradztwa prawnego dla jednostek samorządu terytorialnego) na zlecenie Urzędu Gminy X. w przedmiocie oceny prawidłowości realizacji zadania publicznego finansowanego ze środków Unii Europejskiej;

2014 – opinia w ramach programu „Dobre prawo – sprawne rządzenie” (system doradztwa prawnego dla jednostek samorządu terytorialnego) na zlecenie Urzędu Gminy X. w przedmiocie oceny prawidłowości realizacji procedury przetargu publicznego;

2015 – opinia w ramach programu „Dobre prawo – sprawne rządzenie” (system doradztwa prawnego dla jednostek samorządu terytorialnego) na zlecenie Urzędu Miasta X. w przedmiocie określenia podstaw prawnych obciążenia organu podatkowego (urzędu skarbowego) kosztami związanymi z ustanowioną kuratelą oraz możliwych maksymalnych kosztów ustanowienia kurateli;

2015 – opinia w ramach programu „Dobre prawo – sprawne rządzenie” (system doradztwa prawnego dla jednostek samorządu terytorialnego) na zlecenie Urzędu Miasta X. w przedmiocie określenia skutków prawnych śmierci współnika spółki jawnej.

C. Opinie na zlecenie przedsiębiorców (ważniejsze)

2008 – opinia na zlecenie „X. spółka jawna” w przedmiocie oceny stosunku prawnego pomiędzy „X. spółka jawna” a bankiem „X. S.A.” wynikającego z zawarcia transakcji walutowych (opcyjnych);

2009 – opinia na zlecenie „Z.U.P.H. X.” w przedmiocie oceny stosunku prawnego pomiędzy „Z.U.P.H. X.” a bankiem „X. S.A.” wynikającego z zawarcia umowy kredytowej denominowanej w walucie obcej;

2009 – opinia na zlecenie „X. sp. z o.o.” w przedmiocie oceny stosunku prawnego pomiędzy „X. sp. z o.o.” a bankiem „X. S.A.” wynikającego z zawarcia transakcji walutowych (opcyjnych);

2010 – opinia na zlecenie „X. spółka jawna” w przedmiocie oceny stosunku prawnego pomiędzy „X. spółka jawna” a bankiem „X. S.A.” wynikającego z zawarcia transakcji walutowych (opcyjnych);

2010 – opinia na zlecenie „X. sp. z o.o.” w przedmiocie kwalifikacji umów zawieranych przez „X. sp. z o.o.” jako umów zlecenia albo umów o dzieło;

2010 – opinia na zlecenie osoby fizycznej w przedmiocie udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy osoba fizyczna, która piastuje funkcję organu osoby prawnej (prezesa jednoosobowego zarządu w sp. z o.o.) i została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo oszustwa na szkodę kontrahentów tej osoby prawnej (dostawców sp. z o.o.) ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą na podstawie art. 415 k.c. w sytuacji, gdy dopuszczając się przestępstwa oszustwa występowała w roli organu osoby prawnej (art. 38 k.c.), co zostało ustalone w sprawie karnej, czy też na podstawie art. 416 k.c. odpowiedzialność odszkodowawczą ponosi osoba prawna, działająca przez tę osobę fizyczną;

2010 – opinia na zlecenie przedsiębiorcy w przedmiocie oceny żądania naprawienia szkody wynikającej ze wzrostu cen materiałów budowlanych, wyrządzonej przez wykonawcę robót budowlanych w wyniku niewykonania zobowiązania w umówionym terminie;

2011 – opinia na zlecenie członków „Spółdzielni Mieszkaniowej X.” w przedmiocie oceny prawidłowości wyborów członków Rady Nadzorczej „Spółdzielni Mieszkaniowej X.” w świetle przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych oraz Statutu „Spółdzielni Mieszkaniowej X.”;

2013 – opinia na zlecenie wspólników spółki cywilnej prowadzącej działalność gospodarczą w przedmiocie oceny stosunków prawnych pomiędzy Zleceniodawcami a bankiem „X. S.A.” wynikających z zawartych umów kredytowych oraz prawidłowości postępowania banku „X. S.A.” w zakresie wykorzystania zabezpieczeń wierzytelności;

2013 – opinia na zlecenie przedsiębiorcy w przedmiocie oceny obowiązku zapłacenia przez przedsiębiorcę zadatku w podwójnej wysokości w sytuacji, gdy

przedsiębiorca nie otrzymał sumy pieniężnej tytułem zadatku (zadatek nie został zapłacony).

8. Międzynarodowe i krajowe nagrody za działalność naukową albo artystyczną

Indywidualna Nagroda III Stopnia Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu za osiągnięcia uzyskane w dziedzinie naukowo-badawczej w 2012 roku.

9. Udział w międzynarodowych konferencjach i sympozjach naukowych oraz w krajowych konferencjach naukowych

Rok 2008

Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Najnowsze zmiany polskiego prawa prywatnego i publicznego a funkcjonowanie rynków finansowych” (Nałęczów, w dniach 3-5 października 2008); referat pt. „Nowe ujęcie transakcji bezpośredniej w obrocie instrumentami finansowymi” ogłoszony [w:] Najnowsze zmiany polskiego prawa prywatnego i publicznego a funkcjonowanie rynków finansowych, Rzeszów 2008;

III Ogólnopolski Zjazd Cywilistów pt. „Zaciąganie i wykonywanie zobowiązań – współczesne dylematy prawne” (Wrocław, w dniach 24-27 września 2008 roku); referat pt. „Wpływ kodeksów deontologicznych na powstanie, treść i wykonywanie zobowiązań umownych” ogłoszony [w:] Zaciąganie i wykonywanie zobowiązań (red. E. Gniewek, K. Górski, P. Machnikowski), Warszawa 2010;

Konferencja pod egidą Izby Gospodarczej Wodociągi Polskie pt. „Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków w orzecznictwie sądów” (Warszawa, w dniach 19-20 czerwca 2008 roku); referat pt. „Problematyka własności urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych w orzecznictwie sądów”;

Rok 2009

VII Ogólnopolski Zjazd Katedr Prawa Handlowego pt. „Prawo handlowe w pięć lat po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej” (Łódź, w dniach 24 – 26 września 2009 roku); referat pt. „Umowa sprzedaży jako podstawa rozporządzenia w obrocie giełdowym” ogłoszony [w:] *Prawo handlowe po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej* (red. W. J. Katner, U. Promińska), Warszawa 2010;

Rok 2010

Konferencja pt. „Aktualne tendencje w prawie papierów wartościowych” (Toruń, dnia 24 marca 2010 roku); moderator dyskusji; referat pt. „Perspektywy regulacji zdematerializowanych papierów wartościowych w prawie polskim”;

Rok 2011

IV Ogólnopolski Zjazd Cywilistów pt. „Czyny niedozwolone w prawie polskim i prawie porównawczym” (Toruń, w dniach 24-25 czerwca 2011 roku) – Sekretarz Zjazdu;

Konferencja Naukowa pt. „Poznaj rynek kapitałowy” (Toruń, dnia 18 kwietnia 2011 roku); moderator dyskusji; referat pt. „Efektywność wymiaru sprawiedliwości na rynku kapitałowym”;

VIII Ogólnopolski Zjazd Katedr Prawa Handlowego (Białystok-Białowieża, w dniach 21-24 września 2011 roku); referat pt. „Regulacja dematerializacji w nowym Kodeksie cywilnym”;

Konferencja naukowa pt. „Agencje ratingowe” (Toruń, w dniach 14-15 grudnia 2011 roku); referat pt. „Odpowiedzialność odszkodowawcza agencji ratingowych”;

Konferencja naukowa pt. „VII Toruńskie Spotkania Giełdowe” (Toruń, dnia 5 grudnia 2011 roku); referat pt. „Dualizm konstrukcyjny systemu depozytowo-rozliczeniowo-rozrachunkowego po czerwcu 2011 roku”;

Rok 2012

Międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Prawo Rynku Kapitałowego w perspektywie 21 lat funkcjonowania GPW S.A. w Warszawie” (Kraków, w dniach 26-27 kwietnia 2012); referat pt. „Szkoda giełdowa i jej naprawienie”; zaproszenie do pierwszego panelu dyskusyjnego (obok W. Pyziola, A. Kidyby, M. Michalskiego oraz K. Oplustila);

Ogólnopolska konferencja naukowa pt. „I Kongres Rynku Kapitałowego” (Warszawa, dnia 3 kwietnia 2012 roku; pod egidą GPW w Warszawie S.A. oraz KDPW w Warszawie S.A.);

Konferencja naukowa pt. „Toruńskie Forum Giełdowe” (Toruń, dnia 8 maja 2012 roku); referat pt. „Outsourcing w regulacji obrotu instrumentami finansowymi”;

Ogólnopolska Konferencja Compliance pt. „Compliance w praktyce podmiotów regulowanych” (Warszawa, dnia 26 października 2012 roku);

Konferencja naukowa pt. „Analiza fundamentalna na rynku Forex – wprowadzenie i praktyka” (Toruń, dnia 25 maja 2012 roku);

Ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Odszkodowanie za ubytek wartości handlowej pojazdu poddanego naprawie” (Toruń, dnia 23 kwietnia 2012 roku);

Ogólnopolska konferencja naukowa pt. „IV Ogólnopolski Zjazd Cywilistów Studentów” (Toruń, w dniach 18-19 kwietnia 2012 roku);

Rok 2013

III Forum Prawa Spółek – w 100-lecie urodzin Profesora Adama Szpunara (Łódź, dnia 17 maja 2013 roku); głos w dyskusji;

IX Ogólnopolski Zjazd Katedr Prawa Handlowego „Wpływ europeizacji prawa na instytucje prawa handlowego” (Gdańsk, w dniach 26-28 września 2013 roku); referat pt. „Szkoda giełdowa jako funkcja działania człowieka i upływu czasu”;

Konferencja pt. „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025” (Ostróda, dnia 30 sierpnia 2013 roku); referat pt. „Alternatywne źródła finansowania działalności jednostek samorządu terytorialnego”;

Rok 2014

Konferencja pt. „50 lat kodeksów: cywilnego i rodzinnego” (Toruń, dnia 10 kwietnia 2014 roku); referat pt. „Rekodyfikacja prawa prywatnego – stan prac nad nowym kodeksem cywilnym”;

Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „VIII Toruńskie Spotkania Giełdowe – najnowsze trendy w prawie rynku kapitałowego” (Toruń, dnia 8 kwietnia 2014 roku); referat pt. „Dyrektywa MIFID II z 2014 roku – ciąg dalszy ewolucyjnego rozwoju regulacji rynku kapitałowego”;

VI Ogólnopolska Konferencja pt. „Dni e-Biznesu 2014” (Toruń, w dniach 20-21 maja 2014 roku); głos w dyskusji;

III Ogólnopolska Konferencja Compliance (Warszawa, w dniach 24-25 listopada 2014 roku); referat pt. „Skutki nielicencjonowanego pośrednictwa w obrocie uprawnieniami do emisji CO2 do atmosfery (EUA) w realiach dyrektywy MIFID II z 2014 roku”;

Rok 2015

Konferencja naukowa pt. „I Forum Prawa Mediów Elektronicznych” (Wrocław, dnia 26 marca 2015 roku); referat pt. „Bitcoin w polskim prawie prywatnym”;

Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Komparatystyka prawnicza – wiele dziedzin, wiele rozwiązań prawnych” (Toruń, w dniach 22-24 kwietnia 2015 roku); referat pt. „Komparatystyka prawnicza w prawie rynku kapitałowego”;

Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Regulacja prawna i ład korporacyjny spółek publicznych” (Toruń, dnia 13 czerwca 2015 roku, z cyklu IX Toruńskich Spotkań Giełdowych); referat pt. „Od deontologii firm inwestycyjnych do zasad ładu korporacyjnego”.

10. Udział w komitetach redakcyjnych czasopism i recenzowanie publikacji naukowych

Kolegia redakcyjne:

1. Monitor Prawa Bankowego (miesięcznik);

2. Internetowy Przegląd Prawniczy (wyd. Uniwersytet Jagielloński; 4 punkty ministerialne);
3. Przegląd Prawa Technologii Informatycznych ICL Law Review (kwartalnik WPiA UMK w Toruniu).

Recenzowanie publikacji w ww. czasopismach.

Recenzowanie publikacji w czasopismach (oprócz powyższych):

4. Transformacje Prawa Prywatnego (wyd. Uniwersytet Jagielloński);
5. Kwartalnik Sądowy Apelacji Gdańskiej (wyd. Sąd Apelacyjny w Gdańsku).

Recenzja publikacji ogłoszonej w opracowaniu pt. „Znad granicy ponad granicami. Księga dedykowana profesorowi Dieterowi Martiny” (red. M. Krzymuski, M. Margoński), Warszawa 2014, C.H.BECK.

11. Pozostałe aspekty działalności naukowej

A. Komisje Kodyfikacyjne

2011 – udział w posiedzeniu Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego działającej przy Ministrze Sprawiedliwości RP (Warszawa, dnia 22 grudnia 2011 roku). Na zaproszenie zainspirowane przez Pana Profesora Zbigniewa Radwańskiego wziąłem udział w posiedzeniu KKPC poświęconym regulacji papierów wartościowych oraz dematerializacji papierów wartościowych w nowym kodeksie cywilnym;

2013 – udział w posiedzeniu Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Morskiego (Szczecin, dnia 28-29 listopada 2013 roku). Podczas posiedzenia wygłosiłem referat nt. konstrukcji prawnej zdematerializowanych papierów wartościowych, w związku z pracami Komisji Kodyfikacyjnej nad zagadnieniem dematerializacji dokumentów przewozu towarów drogą morską.

B. Promocje i recenzje prac dyplomowych

Promocje prac dyplomowych

W latach 2009/2010 – 2014/2015 łącznie 58 wypromowanych licencjatów (z kierunków „administracja I stopnia” oraz „europeistyka I stopnia”).

Proseminarium magisterskie

W latach 2012/2013 – 2014/2015 łącznie 25 przygotowanych proseminarzystów w ramach seminarium magisterskiego Pana Profesora Mirosława Bączyka (z kierunku „prawo”).

Recenzje prac magisterskich

W latach 2007/2008 – 2014/2015 łącznie 84 sporządzone recenzje prac seminarzystów wypromowanych przez Pana Profesora Mirosława Bączyka (z kierunku „prawo”).

C. Studia podyplomowe

Kierownictwo

2008/2009 – Podyplomowe Studia Prawa Bankowego i Bankowości (2008/2009);

2010/2011 – Podyplomowe Studia Prawa Bankowego i Bankowości (we współpracy z NBP);

2008/2009

Wykład pt. „Bankowość inwestycyjna” (20 godzin)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych prawa bankowego i bankowości;

2010/2011

Wykład pt. „Bankowość inwestycyjna” (20 godzin)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa bankowego i bankowości (we współpracy z NBP);

Wykład pt. „System gwarantowania depozytów w Polsce” (5 godzin)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa bankowego i bankowości (we współpracy z NBP);

Wykład pt. „Szczególne obowiązki i uprawnienia banków” (5 godzin)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa bankowego i bankowości (we współpracy z NBP);

Wykład pt. „Rynek kapitałowy” (5 godzin)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa handlowego;

2012/2013

Wykład pt. „Rynek kapitałowy” (5 godzin)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa handlowego;

2013/2014

Wykład pt. „Rynek kapitałowy” (5 godzin)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa handlowego;

Wykład: pt. „Prawo bankowe” (10 godzin)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa handlowego;

Wykład pt. „Podstawy prawne pośrednictwa ubezpieczeniowego. Pośrednictwo „pełnomocnicze” i pośrednictwo „sensu stricto” (4 godziny)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa i pośrednictwa ubezpieczeniowego;

2014/2015

Wykład pt. „Rynek kapitałowy” (5 godzin)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa handlowego;

Wykład pt. „Prawo bankowe” (10 godzin)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa handlowego;

Wykład pt. „Podstawy prawne pośrednictwa ubezpieczeniowego. Pośrednictwo „pełnomocnicze” i pośrednictwo „sensu stricto” (4 godziny)

Przedmiot obowiązkowy na studiach podyplomowych w zakresie prawa i pośrednictwa ubezpieczeniowego;

D. Wykłady szkoleniowe na zlecenie korporacji zawodowych (ważniejsze)

2010 – wykład szkoleniowy dla członków Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie pt. „Kodeks deontologiczny jako podstawa odpowiedzialności odszkodowawczej” (Warszawa, dnia 10 grudnia 2010 roku);

2012 – wykład szkoleniowy dla członków Okręgowej Izby Radców Prawnych w Toruniu pt. „Szkoda giełdowa i jej naprawienie” (Toruń, dnia 17 marca 2012 roku);

2012 – wykład szkoleniowy dla członków Okręgowej Izby Radców Prawnych w Toruniu pt. „Wpływ kodeksów deontologicznych na powstanie, treść i wykonywanie zobowiązań umownych” (Toruń, dnia 21 kwietnia 2012 roku);

2012 – wykład szkoleniowy na zaproszenie Instytutu Szkoleń Prawa Bankowego w Warszawie pt. „Tendencje w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej banku. Odpowiedzialność odszkodowawcza banku w sferze bankowej działalności inwestycyjnej” (Warszawa, dnia 11 grudnia 2012 roku);

2013 – wykład szkoleniowy dla sędziów Sądu Apelacyjnego w Poznaniu i Sądów Okręgowych w Koninie, Poznaniu i Zielonej Górze pt. „Toksyczne opcje walutowe – konstrukcja prawna” (Toruń, dnia 24 października 2013 roku);

2015 – wykład szkoleniowy na zaproszenie Mentor S.A. z siedzibą w Toruniu pt. „Odpowiedzialność odszkodowawcza jednostek samorządu terytorialnego” (Toruń, dnia 24 kwietnia 2015 roku).

E. Opieka nad Studenckim Kołem Naukowym Prawa Rynku Kapitałowego

Od 2008 roku pełnię obowiązki opiekuna naukowego Studenckiego Koła Naukowego Prawa rynku Kapitałowego, działającego na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu. Koło skupia studentów zainteresowanych pogłębianiem wiedzy z zakresu rynku kapitałowego. Przez Koło przewinęło się około 60 Studentów. Spotkania mają charakter seminaryjny.

Znaczącym osiągnięciem tego nurtu aktywności naukowo-dydaktycznej jest cykl konferencji pod spójnym hasłem „Toruńskich Spotkań Giełdowych”, organizowanych przez Katedrę Prawa Cywilnego i Bankowego oraz Studenckie Koło Naukowe Prawa

Rynku Kapitałowego. W konferencjach biorą udział goście z krajowych ośrodków akademickich, jedna z nich miała wymiar międzynarodowy (rok 2010). Absolwenci Wydziału zaangażowani w prace Koła odnoszą znaczące sukcesy zawodowe, wykonując zatrudnienie w wyuczonej specjalizacji w renomowanych kancelariach prawniczych, instytucjach finansowych oraz w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego.

F. Studencka poradnia prawna

Od 2008 roku pełnię obowiązki opiekuna Studenckiej Poradni Prawnej na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu. Rokrocznie w ramach działalności Poradni Studenci Wydziału, pod opieką merytoryczną kadry naukowo-dydaktycznej, rozwiązują kilkadziesiąt spraw z inicjatywy osób bez widoków na odpłatne skorzystanie z pomocy prawnej.

G. Zagraniczne staże naukowe

W lipcu 2007 roku odbyłem staż naukowy w ramach Funduszu Młodych (UMK) na zaproszenie Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Analogiczny staż naukowy w tym samym ośrodku odbyłem też w wakacje 2008 roku.

W tym samym ośrodku naukowym gościłem również w wakacje 2014 roku, w związku z ostatnią kwerendą habilitacyjną.

H. Wykłady gościnne

Na zaproszenie Europejskiego Uniwersytetu Viadrina w październiku 2013 roku wygłosiłem wykład gościnny pt. „Zjawisko dematerializacji papierów wartościowych – od znaku legitymacyjnego do instrumentu finansowego”.

I. Komercjalizacja badań naukowych

Od 2013 roku zaliczam się do grona ekspertów Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości UMK w Toruniu. Jednostka ma na celu komercjalizację wyników badań naukowych;

W 2012 roku brałem udział w projekcie pt. „Program Transferu Wiedzy NiP – Nauka i Praktyka” (pod egidą UMK).

J. Merytoryczne wsparcie jednostek samorządu terytorialnego

Od 2012 roku zaliczam się do grona ekspertów Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji w ramach projektu „Dobre prawo-sprawne rządzenie” (Działanie 5.2 PO KL).

*Konrad Zambrowski
31 sierpnia 2015*